

7/1831

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan
1048/576

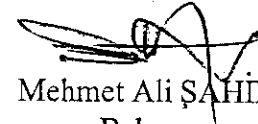
21.14.2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 28/02/2008 tarihli ve A.01.0.GNS.0. 10.00.02-3741 sayılı yazı,
b) 10/03/2008 tarihli ve 575/321 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Çetin Soysal tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/1991 Esas No.lu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Ali ŞAHİN
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:
Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

Sayın Çetin SOYSAL
İstanbul Milletvekili
T.B.M.M.

Bakanlığımıza yöneltilip, yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/1991 Esas No.lu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun, "Koşullu salıverme" başlıklı 107. maddesinde;

"(1) Koşullu salıverilmeden yararlanabilmek için mahkûmun kurumdaki infaz süresini iyi hâlli olarak geçirmesi gerekir.

(2) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar otuz yılını, müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar yirmidört yılını, diğer süreli hapis cezalarına mahkûm edilmiş olanlar cezalarının üçte ikisini infaz kurumunda çektikleri takdirde, koşullu salıverilmeden yararlanabilirler.

(3) Koşullu salıverilme için infaz kurumunda geçirilmesi gereken süre;

a) Birden fazla ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına veya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile müebbet hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde otuzaltı,

b) Birden fazla müebbet hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde otuz,

c) Bir ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla otuzaltı,

d) Bir müebbet hapis cezası ile süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla otuz,

e) Birden fazla süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla yirmisekiz,

Yıldır.

(4) Suç işlemek için örgüt kurmak veya yönetmek ya da örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçtan dolayı mahkûmiyet hâlinde; ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar otuzaltı yılını, müebbet hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar otuz yılını, süreli hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar cezalarının dörtte üçünü infaz kurumunda çektikleri takdirde, koşullu salıverilmeden yararlanabilirler. Ancak, bu süreler;

a) Birden fazla ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına veya ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile müebbet hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde kırk,

b) Birden fazla müebbet hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde otuzdört,

c) Bir ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası ile süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla kırk,

d) Bir müebbet hapis cezası ile süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla otuzdört,

e) Birden fazla süreli hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde en fazla otuziki,

Yıldır.

(5) Koşullu salıverilme süresinin hesaplanmasında, hükümlünün onbeş yaşını dolduruncaya kadar infaz kurumunda geçirdiği bir gün, iki gün olarak dikkate alınır.

(6) Koşullu salıverilen hükümlünün tâbi tutulacağı denetim süresi, yukarıdaki fıkralara göre infaz kurumunda geçirilmesi gereken sürenin yarısı kadardır. Ancak süreli hapislerde hakederek tahliye tarihini geçemez.

(7) Hükümlü, denetim süresinde, infaz kurumunda öğrendiği meslek veya sanatı icra etmek üzere, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında, ücret karşılığında çalıştırılabilir.

(8) Onsekiz yaşından küçük olan hükümlüler, denetim süresinde eğitimlerine, gerektiğinde barınma imkânı da bulunan bir kurumda devam ederler.

(9) Hâkim, denetim süresinde hükümlüye rehberlik edecek bir uzman kişiyi görevlendirebilir. Bu kişi, kötü alışkanlıklar edinebileceği çevrelerden uzak kalması ve sorumluluk bilinciyle iyi bir hayat sürmesini temin hususunda hükümlüye öğütte bulunur; eğitim gördüğü kurum yetkilileri veya yanında çalıştığı kişilerle görüşerek, istişarelerde bulunur; hükümlünün davranışları, sosyal uyumu ve sorumluluk bilincindeki gelişme hakkında üçer aylık sürelerle rapor düzenleyerek hâkime verir.

(10) Hâkim, koşullu salıverilen hükümlünün kişiliğini ve topluma uyumdaki başarısını göz önünde bulundurarak; denetim süresinin, denetimli serbestlik tedbiri uygulanmadan veya herhangi bir yükümlülük belirlemeden geçirilmesine karar verebileceği gibi, denetimli serbestlik tedbiri uygulanmasını veya belirlenen yükümlülükleri denetim süresi içinde kaldırabilir.

(11) Bir hükümlünün koşullu salıverilmesi hakkında ceza infaz kurumu idaresi tarafından hazırlanan gerekçeli rapor, hükmü veren mahkemeye; hükümlü başka bir yerde bulunuyorsa o yerde bulunan aynı derecedeki mahkemeye verilir. Mahkeme, bu raporu uygun bulursa hükümlünün koşullu salıverilmesine dosya üzerinden karar verir. Mahkeme, raporu uygun bulmadığı takdirde gerekçesini kararında gösterir. Bu kararlara karşı itiraz yoluna gidilebilir.

(12) Koşullu salıverilen hükümlünün, denetim süresinde hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suç işlemesi veya kendisine yüklenen yükümlülüklerle, hâkimin uyarısına rağmen, uymamakta ısrar etmesi hâlinde koşullu salıverilme kararı geri alınır.

(13) Koşullu salıverilme kararının geri alınması hâlinde hükümlünün;

a) Sonraki suçu işlediği tarihten itibaren kalan cezasının aynen,

b) Yükümlülüklerine aykırı davranması hâlinde, bu yükümlülüklerle uymama tarihi ile hak ederek salıverilme tarihi arasındaki süreyi geçmemek koşuluyla takdir edilecek bir sürenin,

Ceza infaz kurumunda çektirilmesine karar verilir. Koşullu salıverilme kararının geri alınmasından sonra aynı hükmün infazı ile ilgili bir daha koşullu salıverilme kararı verilmez.

(14) Denetim süresi yükümlülüklerle uygun ve iyi hâlli olarak geçirildiği takdirde, ceza infaz edilmiş sayılır.

(15) Koşullu salıverilme kararının geri alınmasına;

a) Hükümlü geri kalan süre içinde işlediği kasıtlı bir suçtan dolayı hapis cezasına mahkûm edilirse, hükmü veren ilk derece mahkemesi veya bölge adliye mahkemesi tarafından,

b) Hükümlünün bağlı tutulduğu yükümlülükleri yerine getirmemesi hâlinde koşullu salıverilme kararına esas teşkil eden hükmü veren ilk derece mahkemesi veya bölge adliye mahkemesi veya koşullu salıverilme kararını vermiş olan mahkeme tarafından,

Dosya üzerinden karar verilir. Bu kararlara karşı itiraz yolu açıktır.

(16) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap, Dördüncü Kısım, "Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar" başlıklı Dördüncü Bölüm, "Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar" başlıklı Beşinci Bölüm, "Milli Savunmaya Karşı Suçlar" başlıklı Altıncı Bölüm altında yer alan suçlardan birinin bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi dolayısıyla ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde, koşullu salıverilme hükümleri uygulanmaz.”,

Hükümlerinin yer aldığı malûmlardır.

I- Hükümlülerin ceza infaz kurumlarında koşullu salıverilmeleri, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 107. ve Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzüğü'nün 172. maddelerinde belirtilen esas ve usullere göre gerçekleştirilmektedir. Bu bağlamda, hükümlülerin koşullu salıverilmesi için öncelikle, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 107. maddesinde belirtilen süreyi kapalı veya açık ceza infaz kurumunda geçirmesi ve iyi hâlli olması gerekmektedir. Bu iki koşul aynı anda gerçekleştikten sonra, kurum disiplin kurulunun iyi hâl tespitine esas oluşturacak görüşü üzerine, idare ve gözlem kurulu tarafından hazırlanan iyi hâl kararı Cumhuriyet başsavcılığına gönderilmektedir. Cumhuriyet başsavcılığı tarafından yapılacak inceleme sonucunda; koşullarının gerçekleştiğinin belirlenmesi hâlinde, ilgili mahkemeden koşullu salıverme kararı talep edilmektedir. Hükümlü, mahkemenin koşullu salıverilmesine ilişkin kararı üzerine ceza infaz kurumundan Tüzüğü'nün 174. maddesi uyarınca salıverilmektedir.

II- İnfaza yetecek sürenin cezaevinde geçirilmesine rağmen geciken tahliye işlemlerine ilişkin talepler konunun aciliyeti de dikkate alınarak Yargıtay Birinci Başkanlığına gönderilmektedir.

Öte yandan, göreve başladığım günden itibaren Bakanlığımıza gönderilen çok sayıda mektup ve faksla soru önergesinde yer alan hususlara değinilmesi üzerine, konunun önem ve aciliyetine binaen ilgili birimlere derhal çalışma talimatı verilmiş ve bu çalışma sonucunda elde edilen veriler dönemin Yargıtay Birinci Başkanına iletilerek bu kapsamdaki dosyaların öncelikle görüşülmesi talebinde bulunulmuş olup, Sayın Başkan da konunun Başkanlar Kurulunca ele alınarak karara bağlanacağını ifade etmişlerdir.

III- Temel hak ve hürriyetlerin teminat altına alınması amacıyla, gerek iç mevzuatımızda ve gerekse uluslararası hukuktan kaynaklanan her türlü tedbir alınmış bulunmaktadır. Bu kapsamda, kişilerin bu hakları etkin bir şekilde kullanabilmelerine yönelik olarak, iç hukuk yollarının tüketilmesi şartıyla, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru yolu kabul edilmiş bulunmaktadır. Kamu görevlilerinin hizmet kusurları sebebiyle doğacak zararların karşılanması da ilgili mevzuatta öngörülmüş olup, buna yönelik şikâyetler süratle sonuçlandırılmaktadır. Bununla birlikte, hak ve hürriyetlerin korunmasına yönelik olarak uygulamada ortaya çıkan aksaklıkların giderilmesini temin bakımından ilgili mevzuat hükümleri sürekli olarak gözden geçirilmekte ve gerektiğinde değiştirilmesi cihetine gidilmektedir.

IV- Ülkemizin 1987 yılında tanımış olduğu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine bireysel başvuru hakkı uyarınca Türk vatandaşları ve yabancılar, iç hukuk yollarını tüketmelerini takip eden altı ay içinde başvuruda bulunmaları şartıyla, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin, haklarını ihlâl ettiği iddiasıyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuruda bulunabilmektedirler.

Bu çerçevede, olası bir başvuru halinde, söz konusu Mahkemenin Sekreteryaşının Hükümetimize tebliğde bulunmasını takiben Dışişleri Bakanlığı, ilgili kurum ve kuruluşlarımızın katkıları ile Ülkemizi savunma görevini yerine getirmektedir. Henüz mahkeme önüne getirilmemiş bir başvuru hakkında yorum yapılması mümkün bulunmamaktadır. Bununla birlikte, her dava kendi koşullarında değerlendirilmekte, Mahkemenin Dışişleri Bakanlığına ilettiği sorular

7/1991

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan

.../.../2008

doğrultusunda başvuru sahiplerinin iddialarına ilişkin Ülkemizin görüşleri ve savunması hazırlanmakta ve yine aynı Mahkemeye iletilmektedir. Mahkemenin istisnâi olarak duruşma yapılmasına gerek gördüğü hallerde de, ilgili kurum ve kuruluşlarımızın temsilcileri ile birlikte Dışişleri Bakanlığı tarafından duruşmaya katılım sağlanmaktadır.

V- Anayasanın 154. maddesinde, adliye mahkemelerince verilen ve kanunun başka bir adlî yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciinin Yargıtay olduğunun belirtildiği malûmlardır. 26/09/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun gereği olarak bölge adliye mahkemeleri kurulduğunda, mevcut durumdan farklı olarak, istisnalar hariç, sadece bu mahkemelerin kararları temyiz incelemesi için Yargıtay'a gelecektir. 5235 sayılı Kanun ile istinaf kanun yoluna ilişkin hükümleri içeren usul kanunlarının yürürlüğe girmesi üzerine, 2797 sayılı Yargıtay Kanununda gerekli değişikliklerin yapılması amacıyla, Bakanlığımızca hazırlanan "Yargıtay Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı"nın çerçeve 1. maddesiyle "5235 sayılı Kanun gereğince kurulacak olan bölge adliye mahkemelerinin göreve başlamalarından itibaren, Yargıtaya gelecek iş sayısının önemli ölçüde azalacağı ve niteliğinin de değişeceği değerlendirilmektedir. Adlî yapıdaki bu değişiklik dikkate alınarak, Yargıtayın daire ve üye sayısı yeniden düzenlenmiştir. Birinci Başkanlık Kuruluna, iş yoğunluğuna göre dairelerin üye sayılarını tespit yetkisi verilmiştir." gerekçesiyle Yargıtay'da bulunan daire ve üye sayısının azaltılması öngörülmekte olup, söz konusu Kanun Tasarısı hâlen Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonunun gündeminde bulunmaktadır. Bununla birlikte, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 35. maddesi uyarınca komisyonlar, kendilerine havale edilen kanun tasarı veya tekliflerini aynen veya değiştirerek kabul veya reddetmeye yetkilidirler.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Ali ŞAHİN
Bakan